

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ 21.10.2023**

A1. Στο ξεκίνημα του 21^{ου} αιώνα τα αγαθά της ειρήνης, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης πρέπει να προστατευτούν. Ο συγγραφέας θεωρεί ότι η ουσιαστική καλλιέργεια και η παιδεία βαρύνουν τον ίδιο τον άνθρωπο, που οφείλει να διευρύνει τις γνώσεις του σε νέες κατευθύνσεις. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι η παγκοσμιοποίηση του πολιτισμού αλλά και τα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου επιβάλλουν την αποδοχή στη διαφορετικότητα, σε πνεύμα συνεργασίας και παγκόσμιας συναδέλφωσης. Έτσι, υπογραμμίζει ότι είναι ανάγκη να επαναπροσδιορίσουμε τον ρόλο της εκπαίδευσης, ώστε οι νέοι να αξιοποιούν δια βίου κάθε ευκαιρία για μάθηση.

B1. α. Σωστό, β. Λάθος, γ. Σωστό, δ. Λάθος, ε. Σωστό.

B2. α) Ο Φερνάντο Σαβατέρ κάνει στη 2^η παράγραφο του Κειμένου 1 εκτεταμένη χρήση των παραδειγμάτων. Συγκεκριμένα, αναφέρει ως παράδειγμα τη θέση του αμερικανού προέδρου Τζέφερσον, ο οποίος υποστηρίζει ότι αν ένας πολίτης δεν βλέπει με τις πράξεις του τον συνάνθρωπό του μπορεί και πρέπει να ψηφίζει ανεξαρτήτως θρησκευτικής ταυτότητας. Ακόμα, ο συγγραφέας αναφέρει ως παράδειγμα ένα απόσπασμα από τη «Θεία Κωμωδία» του Δάντη, όπου η Βεατρίκη λέει στον ποιητή ότι ο φόβος δικαιολογείται μόνο στην περίπτωση που κάτι μπορεί να μας βλάψει. Τα παραδείγματα αυτά δίνονται με σκοπό ο συγγραφέας να στηρίξει τη θέση του σχετικά με τον σεβασμό στον κανόνα της ανεκτικότητας, η οποία αποτελεί κατάκτηση της δημοκρατίας. Έτσι, προσπαθεί να μας πείσει ότι οφείλουμε να σεβόμαστε το διαφορετικό, εφόσον αυτό δεν μας απειλεί ή δεν μας βλάπτει. Εξάλλου, τα παραδείγματα κάνουν τον λόγο του συγγραφέα πιο εύληπτο και βοηθούν τους αναγνώστες να αντιληφθούν με απλό τρόπο τη βασική του θέση περί ανεκτικότητας στο διαφορετικό.

B2. β)

- **«πολυτέλεια»:** Αυτούσια (αυτολεξεί) μεταφορά από το βιβλίο του Νίτσε μιας έννοιας που χρησιμοποιείται μεταφορικά, με σκοπό να δοθεί έμφαση στο ότι η δημοκρατία μας εξασφαλίζει την ανεκτικότητα, χωρίς αυτή να είναι αυτονόητη σε όλα τα καθεστώτα.
- **«Γενεαλογία της ηθικής»:** Τίτλος βιβλίου.
- **«Πρέπει να φοβόμαστε μόνον τα πράγματα που θα μπορούσαν να προκαλέσουν κακό σε κάποιον. Τα άλλα όχι· δεν είναι τρομερά»:** Τα εισαγωγικά φιλοξενούν ευθύ λόγο, κάνοντας το κείμενο ζωντανό και παραστατικό, προσδίδοντας του θεατρικότητα και έντονο κλίμα διαλόγου, καθώς μεταφέρεται σε ευθύ λόγο η απάντηση της Βεατρίκης στον ποιητή. Ο ευθύς λόγος στηρίζει επιπλέον τη θέση του συγγραφέα, ότι δηλαδή είναι απαράδεκτο να προκαλούμε ζημιά, βλάβη σε κάποιον, επειδή διαφωνούμε μαζί του, επειδή είναι διαφορετικός. Επομένως, η ανεκτικότητα είναι βασική αρχή της δημοκρατίας.
- Το παλιό μοντέλο που ισχύει ακόμη στην Ελλάδα και το οποίο στηρίζεται σε ποσοτικά κριτήρια (**συσσώρευση γνώσεων στο παραδοσιακό γνωσιοκεντρικό σχολείο**) πρέπει να αντικατασταθεί από ποιοτικά κριτήρια: Επεξήγηση των νοημάτων σχετικά με το ποιο είναι το παλιό μοντέλο που ισχύει στην Ελλάδα και το οποίο στηρίζεται σε ποσοτικά κριτήρια. Η παρένθεση ενέχει και σχόλιο του συγγραφέα, που αποδοκιμάζει το μοντέλο αυτό, καθώς αναφέρεται στη «συσσώρευση» γνώσεων και στο «γνωσιοκεντρικό μοντέλο» με αρνητική διάθεση.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

B3. «Να ανέχεσαι σημαίνει να αρνείσαι να αποκλείεις τον άλλον για τις ιδέες του ή για τη θρησκεία του». Το β' ενικό πρόσωπο εξασφαλίζει στον λόγο αμεσότητα και ζωντάνια, εξασφαλίζει επικοινωνιακό αποτέλεσμα και δημιουργεί αίσθηση διαλόγου του συγγραφέα με τον αναγνώστη, καθώς μοιάζει να απευθύνεται σε καθέναν από εμάς ξεχωριστά. Έτσι επικοινωνεί άμεσα μαζί μας και πετυχαίνει να μας ευαισθητοποιήσει και να μας προβληματίσει για το ζήτημα της ανεκτικότητας, για την ανάγκη να μην αποκλείουμε κάποιον επειδή διαφοροποιείται από τις δικές μας ιδέες.

Για να γίνει το ύφος τυπικό και επίσημο το β' ενικό πρόσωπο θα γίνει γ' πρόσωπο και τα ρηματικά σύνολα θα γίνουν ονοματικά: «Ανοχή σημαίνει άρνηση του αποκλεισμού του άλλου για τις ιδέες του ή για τη θρησκεία του».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σε τέτοιες ασκήσεις, ανάλογα με την πρόταση που μας δίνεται, μπορούμε να αλλάζουμε:

- Τα ρηματικά σύνολα σε ονοματικά
- Τον μεταφορικό λόγο σε κυριολεκτικό
- Την ενεργητική φωνή σε παθητική ή απρόσωπη σύνταξη
- Τα επικοινωνιακά ρηματικά πρόσωπα, προτιμώντας το γ' ενικό/πληθυντικό
- Το καθημερινό λεξιλόγιο, προτιμώντας λέξεις επίσημες

Γ1. Να παρουσιάσετε και να ερμηνεύσετε, με αναφορά σε τρεις (3) κειμενικούς δείκτες του Κειμένου 3, τα συναισθήματα που κυριεύουν το ποιητικό υποκείμενο και να εκφράσετε τη συμφωνία ή τη διαφωνία σας με τις συμβουλές που δίνει στον αναγνώστη. Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε 150-200 λέξεις.

Θηρία

Εικόνες

Στοιβάζονται στα κατατόπια της μνήμης **μεταφορά**

Αναμνήσεις

Συνωστίζονται, αλληλοκυνηγιούνται **προσωποποίηση**

Και είναι ανάγκη να τις τιθασέψεις **μεταφορά + έκφραση υποχρέωσης**

Να κυριαρχήσεις σ' αυτές **μεταφορά**

Και γίνεσαι θηριοδαμαστής **παρομοίωση-εικόνα**

Όταν εκείνες το θέλουν να σε κατασπαράξουν **προσωποποίηση-εικόνα**

Όταν ακάθεκτες ορμούν την ψυχή να ξεσκίσουν **προσωποποίηση-εικόνα**

Να! η τίγρης, η ύαινα, το λιοντάρι **επιφώνημα, ασύνδετο σχήμα, παρομοίωση**

Σε κυνηγούν ζωντανό-πεθαμένο **προσωποποίηση-εικόνα**

Πληγές που γιατρεύτηκαν ξανανοίγουν **μεταφορά**

Και **τι** μάχη **επανάληψη του «τι»**

Τι άσκηση να μερώσεις **μεταφορά**

Να δαμάσεις τόσα θηρία **μεταφορά-προσωποποίηση**

Να φτιάσεις τόσα κλουβιά **μεταφορά-εικόνα**

Για τις ώρες της άγριας επίθεσης. **μεταφορά-εικόνα**

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

Το ποιητικό υποκείμενο αισθάνεται να απειλείται από τις αναμνήσεις, νιώθει την ανάγκη να τις τιθασεύσει για να προστατευτεί όταν εκείνες ορμούν βίαια και απειλούν να κυριαρχήσουν μέσα του. Πρόκειται για μια εσωτερική πάλη, το ποιητικό υποκείμενο παλεύει με τις μνήμες, τις πληγές του παρελθόντος που μένουν ανοιχτές και αγωνίζεται να επιβληθεί, μάχεται να δαμάσει τα θηρία της ψυχής του που το κυνηγούν, ώστε να γαληνέψει.

Τα συναισθήματα αυτά αποτυπώνονται στο ποίημα με ποικίλους κειμενικούς δείκτες. Στην 1^η στροφή στους στίχους «Αναμνήσεις συνωστίζονται... να κυριαρχήσεις σ' αυτές» οι αναμνήσεις **προσωποποιούνται**, με αποτέλεσμα ο λόγος να αποκτά μεγάλη ένταση και παραστατικότητα. Οι αναμνήσεις αποκτούν ανθρώπινα χαρακτηριστικά, ζωντανεύουν και συνωστίζονται στην ψυχή του ποιητικού υποκειμένου. Έτσι, αποτυπώνεται με δραματικό τρόπο η απειλή, η μνήμη αποκτά επικίνδυνες διαστάσεις. Στη συνέχεια, στους στίχους «Και γίνεσαι θηριοδαμαστής... ξεσκίσουν» ο μεταφορικός λόγος εκφράζει με ζωηρό και δραματικό τρόπο τα συναισθήματα του ποιητικού υποκειμένου. **Η παρομοίωση**, καθώς αναγκάζεται να γίνει θηριοδαμαστής, δείχνει την τραγική προσπάθεια που καταβάλλει προκειμένου να ελέγξει τις αναμνήσεις, να κυριαρχήσει σ' αυτές. Στο απόσπασμα οι αναμνήσεις εξακολουθούν να **προσωποποιούνται**, απειλούν να κατασπαράξουν το ποιητικό υποκείμενο, ορμούν να ξεσκίσουν την ψυχή του. Ο ποιητικός λόγος είναι ιδιαίτερα ζωηρός και φορτισμένος, αποδίδει με εξαιρετική παραστατικότητα την εχθρικότητα της μνήμης. Στη 2^η στροφή, «Να! η τίγρης, η ύαινα, το λιοντάρι» **το επιφώνημα** «Να!» **με το θαυμαστικό** αποδίδουν με ενάργεια τον τρόπο του ποιητικού υποκειμένου μπροστά στις αναμνήσεις και **το ασύνδετο σχήμα** «η τίγρης, η ύαινα, το λιοντάρι» εκφράζει την αγωνία του μπροστά στο πλήθος των απειλών. Μάλιστα, μέσα στο ασύνδετο σχήμα οι αναμνήσεις **παρομοιάζονται** με άγρια ζώα, για να αποδοθεί με δραματικό τρόπο το μέγεθος της απειλής. Το μαρτύριο συνεχίζεται, «πληγές που γιατρεύτηκαν ξανανοίγουν». **Η μεταφορά** επιβεβαιώνει για μία ακόμη φορά το βασανιστήριο της μνήμης, γιατί οι πληγές δεν κλείνουν, ανοίγουν συνέχεια και ταλαιπωρούν το ποιητικό υποκείμενο. Τελικά, ο αγώνας είναι μάλλον άνισος. Το ποιητικό υποκείμενο αισθάνεται ότι η μάχη είναι δύσκολο να κερδηθεί. Στο τέλος του ποιήματος, **η επανάληψη** του «τι μάχη», «τι άσκηση» εκφράζει με έμφαση τη δυσκολία του να ελέγξει όλα τα «θηρία», τις άγριες αναμνήσεις που επιτίθενται και απειλούν να διαλύσουν την ψυχή του.

Το ποιητικό υποκείμενο αγωνίζεται να ελέγξει τη μνήμη, να τιθασεύσει τις αναμνήσεις που κυριεύουν την ψυχή του και να τις κλείσει σε «κλουβιά». Θεωρώ ότι ίσως αυτή είναι μια μάταιη μάχη, γιατί οι αναμνήσεις μας είμαστε εμείς, η διαδρομή μας, οι επιλογές μας, άλλες μας τιμούν και άλλες όχι. Θεωρώ ότι αντί να παλεύουμε μαζί τους είναι πιο ανακουφιστικό να τις αποδεχτούμε, ώστε να γνωρίσουμε βαθιά τον εαυτό μας, να τον κατανοήσουμε και να μπορέσουμε να προχωρήσουμε στη ζωή.

Δ1. Ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας, συμμετέχετε σε ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα με θέμα «Ευρωπαϊκός πολιτισμός, Εκπαίδευση και πολυπολιτισμικότητα». Στην εκδήλωση που διοργάνωσε ο δήμος σας στα πλαίσια του προγράμματος, εκφωνείτε ομιλία 300-350 λέξεων στην οποία παρουσιάζετε:

- α) Τα γνωρίσματα της ανεκτικότητας, όπως αυτή προσδιορίζεται στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα και
- β) Δραστηριότητες που ως νέοι μπορείτε να αναπτύξετε στο σχολείο, ώστε να συμβάλλετε έμπρακτα στην ειρηνική συνύπαρξη των μελλοντικών γενεών στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ Δ

Ο μαθητής εκφωνεί ομιλία, στα πλαίσια εκδήλωσης που διοργάνωσε ο δήμος για ευρωπαϊκό πρόγραμμα με θέμα «Ευρωπαϊκός πολιτισμός, Εκπαίδευση και πολυπολιτισμικότητα». Η ομιλία επιβάλλει επικοινωνιακό ύφος, με προσφώνηση, αποφώνηση και επικοινωνιακές φράσεις στην αρχή των παραγράφων του κύριου θέματος.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Το 1^ο ζητούμενο ζητά από τον μαθητή να παρουσιάσει τα γνωρίσματα της ανεκτικότητας, όπως αυτή προσδιορίζεται στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα. Ο μαθητής σε 1-2 παραγράφους περιγράφει την ανεκτικότητα, παρουσιάζει δηλαδή την έννοια και τα γνωρίσματά της. Ενδεικτική απάντηση:

Η ανεκτικότητα αφορά τον σεβασμό και την αποδοχή που πρέπει να εκφράζουμε απέναντι στο διαφορετικό, στα πλαίσια της δημοκρατικής ζωής. Ταυτότητες αυθεντικές, γνήσιες δεν υπάρχουν, επομένως κάθε ταυτότητα είναι σεβαστή και προστατεύεται τουλάχιστον εκεί που οι άνθρωποι επιλέγουν να ζουν με δημοκρατικό και φιλελεύθερο τρόπο. Έτσι, η ανεκτικότητα αφορά την αποδοχή κάθε διαφορετικής ταυτότητας: φύλου, θρησκευματος, τοπικής ή εθνικής καταγωγής, πολιτικής, επαγγελματικής, ταξικής, σεξουαλικής ταυτότητας, εμφάνισης, τρόπου ζωής και ό,τι άλλο συνιστά τη μοναδικότητα κάθε ανθρώπου. Ο σεβασμός και η αποδοχή του άλλου εξασφαλίζουν αρμονική κοινωνική ζωή, προστατεύουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες όλων και οδηγούν τόσο τις μονάδες όσο και το σύνολο στην ευημερία.

Ειδικά στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα, οι νέες γενιές καλούνται να ζήσουν σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, όπου η έννοια της κοινωνικοποίησης αλλάζει περιεχόμενο. Η κατάργηση των εθνικών κρατών στην αυστηρή τους μορφή, η ενοποίηση της οικονομίας, η διαρκής μετακίνηση ανθρώπων και λαών, η μετανάστευση σηματοδοτούν τη μετάβαση από την τοπική στην παγκόσμια κοινωνία, μετάβαση που προϋποθέτει ανοχή στη διαφορετικότητα και στον πολυπολιτισμό, αποδοχή χωρίς εθνικιστικές ή φυλετικές προκαταλήψεις, πνεύμα συνεργασίας και συναδέλφωσης, ώστε να εργαστούμε ειρηνικά για έναν ασφαλέστερο και καλύτερο κόσμο.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Το 2^ο ζητούμενο ζητά από τον μαθητή δραστηριότητες που οι νέοι μπορούν να αναπτύξουν στο σχολείο, ώστε να συμβάλλουν έμπρακτα στην ειρηνική συνύπαρξη των μελλοντικών γενεών στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Να προσεχθεί ότι το ζητούμενο έχει διατυπωθεί σε β' πληθυντικό πρόσωπο, απευθύνεται επομένως στους νέους άμεσα και γι' αυτό καλό είναι ο μαθητής να διατηρήσει το επικοινωνιακό ύφος, γράφοντας σε α' πληθυντικό πρόσωπο (εμείς οι νέοι). Ζητούνται μόνο σχολικές δράσεις και όχι θεωρητικά προγράμματα σπουδών:

- Εθελοντισμός
- Συμμετοχή σε συλλαλητήρια, διαμαρτυρίες για τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων
- Συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις σχετικές με τα δικαιώματα
- Αφιερώματα, προβολές ταινιών σχετικές με τα δικαιώματα και τη διαφορετικότητα
- Χρήση διαδικτύου για κοινοποίηση ανάλογων σκοπών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλά και για συμμετοχή σε διαδικτυακά προγράμματα επαφής με μαθητές άλλων χωρών

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030

2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551

3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031

www.en-dynamei.gr

-
- Αθλητισμός, ομαδοσυνεργατική μάθηση, διάλογος, συνύπαρξη με το διαφορετικό
 - Μαθητικά συμβούλια - δράσεις για την προάσπιση των ελευθεριών όλων των μαθητών
 - Εκδρομές, ταξίδια σε ξένους τόπους